

[Kristen Amby.]

har foranlediget nedsat et Udvalg, der skulde undersøge og stille Forslag om Foranstaltninger, der angik Ungdommens Oplysning og Dygtiggørelse, dens Mulighed for Indleven i det Folkeliv, der er dansk. Hvorvidt Udvalget, selv om man vil anerkende dets fortrinlige Arbejde, er trængt tilstrækkelig dybt ned i de Spørgsmaal, er saa en Ting for sig. Det er allerede bemærket, at det Lovforslag, vi her behandler, kun er et Led i en større Sammenhæng. Det drejer sig om disse fem bekendte Forslag, der ogsaa blev forelagt samtidig, og derfor kan man næppe tale om dette uden at tænke paa og ogsaa tage Hensyn til de andre Forslag og de Principper, der ligger til Grund for dem.

For dette Forslags Vedkommende vil jeg gerne først sige til den højtærede Undervisningsminister, at jeg er særdeles lykkelig over, at Højskolens Karakter som en fri Skole er bibeholdt. Jeg blev noget urolig, da jeg læste Ungdomsudvalgets Betynkning, hvor man var inde paa at tale om en tvungen Ungdomsskole, ganske vist ikke en tvungen Højskole, det ved jeg nok, men naar jeg nu hørte den ærede Ordfører for Socialdemokratiet tale om, at Højskolen i Virkeligheden var blevet den Skole, Grundtvig talte om, da han talte om først Skolen i Soer og senere denne Skole, der skulde give en Indvielse til Borgerskab, og herunder ogsaa citere K. M. Klausens Bemærkninger fra 1913 om, at Højskolen jo ikke var blevet den almindelige Ungdomsskole, saa er jeg klar over i alt Fald, at der er adskillige, der mener, at en saadan Ungdomsskole og Højskolen i Virkeligheden skulde være af samme Karakter, men det er de ikke og kan aldrig blive.

Højskolen er, som det er baade skrevet og sagt og nu siges saa smukt og rigtigt understreget af det ærede Medlem Hr. Erik Appel, en særegen Skoleform, som overhovedet ikke kan bevare sin Karakter og heller ikke sin Betydning for Folket og for Aandslivet i Danmark, for det folkelige Aandsliv, medmindre den bevares som en fuldkommen fri Skole. Og hvis der er nogen Tendenser nogetsteds i Retning af at gøre den mindre fri, saa vilde jeg give Højskolen det Raad, at den ikke for nogle Penges Skyld skulde sælge den Frihed, den har. Det er ikke Højskolen, der skal staa i Gæld til det danske Samfund, fordi den faar nogle højest beskedne Midler, men det er det danske Samfund og i øvrigt ogsaa den danske Stat, der staar i Gæld til det Arbejde, Højskolen har gjort, og uden hvilket vi ikke havde haft det Samfund, vi har i Dag.

Derfor er jeg lykkelig over, at man i det Forslag, som her foreligger, har været omhyggelig for at afgrænse paa den ene Side Folkehøjskolen fra alle andre Skoleformer — og herunder kan man jo tale om, om man skulde have foretaget den Afgrænsning, man her har gjort, men Princippet i denne Afgrænsning er jeg helt ud tilfreds med. At Højskolen, selv om der til den er knyttet Fag, saa man kan kalde den Faghøjskole eller endogsaa Landbrugsskole, alligevel skal bevare sin Karakter som en Skole af almindennende Art, en Skole, der, for at bruge Betænkningens eget Udtryk, skal tage Sigte paa Personlighedslivets Udvikling og først og fremmest skal bevares som saadan, er jeg glad og taknemmelig over.

De mange forskellige Udtryk, der er brugt, og Forsøg, der er gjort for at bestemme Højskolens Karakter, er vel aldrig helt dækkende, men i øvrigt synes jeg, at Udtrykket: at Højskolens Formaal er Personlighedslivets Udvikling, er nogenlunde det bedst dækkende, jeg kender. Jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Erik Appel i, at et dansk Menneskes Personlighedslivs Udvikling alene kan foregaa ad folkelig og kristelig Vej.

Med Hensyn til de praktiske Bemærkninger, jeg kan have at gøre, skal jeg indskrænke mig til nogle forholdsvis korte, idet der allerede af de andre Ordførere er gjort forskellige Bemærkninger, som jeg for en Dels Vedkommende kan være enig i. Jeg vil gerne sige i Almindelighed, at Statens Støtte i Forhold til den Betydning, Skolen har for Folket, i Virkeligheden er meget ringe. Naar man derfor har sagt — og det er vist ikke uden Grund —, at den ydre Ramme om visse af vore Skoler er ret pauver i Forhold til, hvad der bydes Ungdommen andetsteds, synes jeg jo nok, at der er al god Grund til, at Staten yder en saa meget større Støtte, som nu er nødvendig, for at gøre denne Ramme saa festlig som muligt uden at gøre den luksuøs. Det Beløb, hvormed Støtten hermed forhøjes, nemlig 164 000 Kr., er i Forhold til det Arbejde, der er Tale om her, særdeles lille. Jeg kunde rent parentetisk sige, at i det hele taget kunde man ønske, at Bevillingerne til den frie kulturelle Virksomhed her i Landet, enten det er Maleri, Skulptur, Musik eller Forfattervirksomhed, burde sættes adskilligt i Vejret. Naar alt kommer til alt, maa man dog ikke glemme, at det er den Slags Virksomhed, som udgør et Stof, og et væsentligt Stof, for Højskolens Virksomhed.

Jeg har ligesom det ærede Medlem Hr.